

РЕШЕНИЕ

№ 52

гр. Бургас, 06.06.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – БУРГАС в публично заседание на деветнадесети май през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Павел Ал. Ханджиев

Членове: Илияна Т. Балтова
Христина З. Марева

при участието на секретаря Станка Ст. Ангелова
като разгледа докладваното от Павел Ал. Ханджиев Въззивно търговско дело
№ 20222001000061 по описа за 2022 година

Производството по делото е образувано по въззивната жалба на “Е. И.” ООД, ЕИК *****, чрез управителя И. В., против Решение № 346 от 09.12.2021 г., постановено по т.д.№ 83/2021 г. по описа на Окръжен съд – Бургас.

Въззивникът “Е. И.” ООД оспорва решението на Окръжен съд – Бургас като незаконосъобразно и неправилно. Още преди изтичане на общата петгодишна погасителна давност по чл. 110 ЗЗД, през 2013 г. от страна на трето на спора лице – “Е. И. 97” ООД – била подадена молба с правно основание чл. 625 ТЗ за обявяването неплатежоспособност и откриване на производство по несъстоятелност на “С. б.” АД. Материалната предпоставка за депозиране на въпросната молба било именно съществуването на вече изискуемо парично вземане за възстановяване на платената сума от 719 424 лв. по предварителен договор. Давността по отношение на това вземане е била спряна на основание изричната разпоредба на чл. 628а, ал. 1 ТЗ, като след приключване на производството по несъстоятелност, същата е била възобновена. Впоследствие вземането било цедирано от страна на “Е. И. 97” ООД на въззивното дружество, което предявило частични осъдителни искиове с правни основания чл. 93, ал. 2 и чл. 86, ал. 1 ЗЗД срещу “С. б.” АД, които били отхвърлени. Претендира се, че предметът на производството по гр.д. № 681/2015 г. на Районен съд – Несебър (приключило с решение по т.д. № 497/2017 г. на Окръжен съд – Бургас) бил различен от този по производството по настоящото дело, поради което било неоснователно възражението на ответника, че се цели пререшаване на спор. Същевременно обаче неправилно

квалифицираното като задатък вземане, било същото, което било предявено по настоящото дело, квалифицирано като неоснователно обогатяване. Оттук не можело да се твърди, че вземането по частичния иск било различно от това по иска за неоснователно обогатяване.

Частичните иски били предявени преди приемането на нов чл. 116а ЗЗД, както и преди постановяването на Тълкувателно решение № 3/22.04.2019 г. по тълк. дело № 3/2016 г. на ВКС, ОСГТК, поради което същите нямали ретроактивно действие спрямо заварени спорове като процесния. След 11.07.2019 г. погасителната давност отново продължила да тече, като към датата на завеждане на процесната по настоящото дело искова молба давността още не е била изтекла.

Иска се отмяна на обжалваното съдебно решение и постановяване на ново по съществото на спора, с което се уважават изцяло предявените обективно съединени осъдителни иски. Претендират се направените пред двете инстанции съдебни и деловодни разноси, включително юрисконсултско възнаграждение пред всяка една от тях.

Въззиваемият “С. б.” АД в срока по чл. 263 ГПК е депозирал отговор на въззивната жалба, с който се оспорват всички изложени в нея фактически и правни твърдения. Споделя се мотивът на съда, че към датата на завеждане на настоящото дело претенцията на въззивника-ищец за връщане на даденото на отпаднало основание е погасена по давност, поради което към 24.02.2020 г. дружеството не е разполагало с вземане от “С. б.” АД.

В отговора се прави калкулация на изтеклия период при спиране на давността от отхвърленото производство по несъстоятелност, при което се твърди, че след този момент до образуване на настоящото дело е изтекъл срок, който сумарно надвишава 5 годишната давност. Навеждат се аргументи, че вземането за задатък, предявено по гр.д.№ 681/2015 г. на Районен съд – Несебър, по своята природа е различно от вземането по чл. 55, ал. 1 ЗЗД за връщане на недължимо платено, това били два съвършено различни иска, характеризиращи се със самостоятелни основания и размер. Разпоредбата на чл. 115, ал. 1, б. “ж” ЗЗД предполагала идентичност между вземането, за което се води исков процес, и това, чието покриване по давност се преценява. На следващо място, ако се твърди, че по двете дела се претендира заплащане на едно и също вземане, то настоящото дело би било покрито от силата на пресъдено нещо по първото съдебно производство с еднакъв предмет.

В отговора се възразява още, че настоящият въззивник и цесионер не разполага с валидно възникнало вземане спрямо “С. б.” АД, както и че няма право да се позовава на процесуални действия, извършени от трети на настоящото съдебно производство лица. Оспорва се и вземането за лихви.

Моли се за оставяне на жалбата без уважение. Претендират се разноси във въззивната инстанция.

Апелативен съд - Бургас, като взе предвид изложените съображения и доводи на страните, прецени събраните по делото доказателства и

съобрази закона, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Въззивната жалба е подадена в срок, от легитимирана да обжалва страна, срещу акт, подлежащ на обжалване, и отговаря на изискванията на закона за редовност, поради което с определение от 18.04.2022 г. е допусната до разглеждане по същество.

Бургаският окръжен съд е бил сезиран с искова претенция от “Е. И.” ООД против “С. б.” АД на осн. чл. 55, ал. 1 вр. чл. 86, ал. 1 ЗЗД за сумата 719 424 лв. – главница и за сумата 219 024,64 лв. – законна лихва. Ищецът изложил твърдения, че е придобил чрез договор за цесия от 19.03.2015 г. вземане против ответника за посочената главница, представляваща платена цена по предварителен договор за продажба на недвижим имот, който е прекратен.

Ответникът оспорил претенциите. Възразил, че спорът е разрешен със сила на пресъдено нещо, че ищецът не е придобил вземането и че то е погасено с изтичането на петгодишна давност.

С обжалваното решение окръжният съд отхвърли изцяло претенциите, след като приел, че е изтекла погасителна давност, и присъдил в полза на ищеца сторените от него съдебни разноски.

Съгласно чл. 269 ГПК съдът извърши служебна проверка и приема, че обжалваното първоинстанционно решение е валидно и допустимо. По същество то е правилно и на осн. чл. 272 ГПК въззивният съд препраща към мотивите му относно изтичането на погасителна давност. В допълнение и по повод конкретните оплаквания във въззивната жалба:

Страните не спорят относно фактите:

На 11.04.2007 г. е сключен предварителен договор за продажба на недвижим имот, с който ответникът “С. б.” АД и неучастващото в делото лице “Л.” ООД се съгласили да сключат окончателен договор за продажба на собствен на “С. б.” АД имот срещу заплащане на продажна цена в размер на 599 520 лв. без ДДС. На 08.05.2007 г. предварителният купувач платил на продавача сумата 719 424 лв. (599 520 лв. + 20 % ДДС). Окончателен договор не е сключен поради неполучено разрешение от Агенцията за приватизация съгласно чл. 2, ал. 2 от предварителния договор.

На 17.03.2008 г. е сключен договор, с който предварителният купувач “Л.” ООД прехвърлил на “Е. И. 97” ООД *своето вземане към “С. б.” АД ... по Предварителен договор за продажба на недвижим имот от 11.04.2007 г. и Анекс към него от 27.04.2007 г. в размер на 719 424 лв. ведно с всичките му принадлежности*, вкл. лихва за забава. Продавачът е уведомен за цесията на 19.03.2008 г.

На 09.03.2009 г. във връзка с междувременно заведено дело за несъстоятелност на “Л.” ООД синдикът на дружеството на осн. чл. 644, ал. 1 и 2 ТЗ прекратил предварителният договор и поканил продавачът “С. б.” АД

да му върне получената цена.

На 27.04.2013 г. е подадена молба на осн. чл. 625 ТЗ от цесионера “Е. И. 97” ООД за откриване производство по несъстоятелност на “С. б.” АД с твърдения за неплатежоспособност на дружеството, като молителят се е легитимирал като кредитор с придобито чрез договора за цесия от 17.03.2008 г. вземане. Молбата е отхвърлена с окончателен съдебен акт от 13.02.2015 г.

На 19.03.2015 г. е сключен втори договор за цесия, с който “Е. И. 97” ООД прехвърля на “Е. И.” ООД *своето вземане към “С. б.” АД ... по Договор за цесия от 17.03.2008 г., Предварителен договор за продажба на недвижим имот от 11.04.2007 г. и Анекс към него от 27.04.2007 г. в размер на 719 424 лв. ведно с всичките му принадлежности*, вкл. лихва за забава.

На 06.04.2015 г. е подадена искова молба от “Е. И. 97” ООД против “С. б.” АД до Районен съд – Несебър, който по-късно е изпратена по подсъдност на Окръжен съд – Бургас. Предявени са били иски за сумата 25 100 лв., като част от дължим в двоен размер задатък по прекратения предварителен договор и за сумата 25 100 лв., като част от дължимото обезщетение за забава върху главницата по иска за задатъка. С влязло в сила на 11.07.2019 г. решение по т.д. № 497/2017 г. на БОС исковите са отхвърлени.

При тези факти с правно значение настоящите иски са неоснователни.

На първо място, ищецът не се легитимира като носител на вземане срещу ответника. Към датата на първата цесия 17.03.2008 г. предварителният договор между “Л.” ООД и “С. б.” АД не е бил прекратен. Той е обвързвал страните с насрещно поети задължения да сключат окончателен договор за продажба на конкретен недвижим имот. Купувачът “Л.” ООД към онзи момент не е имал към продавача “С. б.” АД вземане за сумата 719 424 лв., а единствено е можел на осн. чл. 19, ал. 3 ЗЗД да иска сключване на окончателния договор при наличие на уговорените условия. Хипотетично – при платена изцяло продажна цена преди сключването на окончателния договор – за купувача би възникнало вземане на осн. чл. 55, ал. 1 ЗЗД против продавача за връщане на даденото по договора само след прекратяване на договора. От описанието на предмета на договора за цесия не може да се направи извод, че страните са имали за цел прехвърляне на едно бъдещо вземане, което би възникнало след прекратяване на предварителния договор. Следователно волята на страните е била да се прехвърли едно съществуващо вземане, но тъй като такова вземане не е съществувало, цесията не е произвела прехвърлително действие – както първата, така и втората. От друга страна, ако се приеме, че волята на страните е била да се прехвърли едно бъдещо вземане, което би възникнало след прекратяването на договора, то такава цесия на бъдещо вземане е по начало недействителна. (В този смисъл – решение № 32 от 09.09.2010 г. по т.д. № 438/2009 г. на ВКС, ТК, II т.о.)

След като първата цесия от 17.03.2008 г. не е довела до това цесионерът “Е. И. 97” ООД да придобие вземане против “С. б.” АД, то и втората цесия от 19.03.2015 г. не легитимира ищецът “Е. И.” ООД като кредитор на ответника

“С. б.” АД, а това води до извод, че исковете са неоснователни.

На второ място, дори да се приеме, че цесиите от 17.03.2008 г. и от 19.03.2015 г. са имали прехвърлително действие и са транслирали вземането на купувача “Л.” ООД против “С. б.” АД за връщане на продажната цена първо на “Е. И. 97” ООД, а после на “Е. И.” ООД, то вземането е погасено по давност.

Продавачът дължи връщане на получената продажна цена на осн. чл. 55, ал. 1, предл. 3 ЗЗД поради отпадане на основаниято, на което тя е получена, вследствие на прекратяване на предварителния договор от синдика едностранно на осн. чл. 644 ТЗ. Вземането на купувача е възникнало на 24.03.2009 г., когато са изтекли 15 дни от уведомяването на продавача за изявлението на синдика, и от тази дата е започнала да тече общата петгодишна погасителна давност, която в общия случай би изтекла на 24.03.2014 г. Молбата на осн. чл. 625 от “Е. И. 97” ООД против “С. б.” АД е довела едновременно до прекъсване и до спиране на давността на вземането на осн. чл. 628а ТЗ. Вследствие на отхвърлянето на молбата давността не се смята прекъсната, но действието на спирането се запазва (чл. 628а, ал. 3 ТЗ). Това означава, че давността, която е започнала да тече на 24.03.2009 г. е спряла да тече от 27.04.2013 г. до 13.02.2015 г. (общо за 1 година, 9 месеца и 17 дни), продължила е да тече след 13.02.2015 г. и е изтекла през м. януари 2016 г.

Предявяването на исковете, отхвърлени с решението по т.д. № 497/2017 г. на БОС не е довело до прекъсване на давността, защото те имат за предмет различни вземания – вземане за задатък и лихва върху него, но дори и да не беше така: тъй като исковете са отхвърлени, давността не се смята прекъсната съгласно чл. 116, б. “б” ЗЗД.

При това положение към 24.02.2020 г., когато са предявени настоящите претенции, вземанията са били погасени по давност и исковете са неоснователни.

Тъй като крайните изводи на двете инстанции съвпадат, обжалваното решение на Окръжен съд – Бургас следва да се потвърди като правилно. На осн. чл. 78, ал. 3 ГПК в полза на въззиваемия следва да се присъдят разноските, сторени във въззивното производство – 9000 лв. за платен адвокатски хонорар.

Мотивиран от изложеното, Апелативен съд - Бургас

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 346 от 09.12.2021 г., постановено по т.д. № 83/2021 г. по описа на Окръжен съд – Бургас.

ОСЪЖДА “Е. И.” ООД, ЕИК *****, със съдебен адрес: гр. София, район В., жк О. № 1, бл. 119, вх. Б, ап. 25, да заплати на “С. б.” АД, ЕИК

*****, със седалище и адрес на управление: гр. Несебър 8230, к.к. С. б., сумата 9000 лв. – разноси във въззивното производство.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____